Any I ◆ *Barcelona 8 de Juliol de 1900* ◆ N.° 10

LO PENSAMENT CATALÁ

SETMANARI CIENTIFICH Y LITERARI

Preus de suscripció:
Espanya. . . . . 6 Ptas l'any.
Estranger.. . . . . 9 » »
Un número 15 cts —Atrassat, 25 cts.
PAGOS A LA BESTRETA

DIRECTOR LITERARI
Mossen Jacinto Verdaguer

Redacció y Administració:
Dormitori de St. Francesch, 5
IMPREMPTA LA CATALANA

APROBACIONS DEL SISTEMA Y DE LES DOCTRINES
DEL BEAT RAMÓN LLULL

V

Entre 'ls llibres de text de la Universitat, als quals s' havían de conformar los professors en les llurs explicacions, no hi trobém cap de les obres de Sant Thomás d' Aquino: los autors que allí s' explicavan en les classes de Teología eran lo Mestre de les Sentencies Pere Llombart, lo Doctor Arcangélich Beat Ramón Llull y 'l Sobtil Venerable Escoto. Copiarém íntegrament, pera que 's veja axó ben clar, tot lo relatiu á les *Lecturas de Theología*. «Item estatuímos y ordenamos que todos los Cathedráticos de Theología Escolástica, assí de Prima como de Vísperas, devan leer de los tres Libros del Maestro de las Sentencias las materias más principales y necessarias para el provecho de los estudiantes; y en esto encargamos el cuidado al Rector para que se las señale; entre las quales para los de Prima se pueden contar las *de Prosidentiâ et Praedestinatione, de Actibus humanis, de Fide, de Incarnatione*, y también los tratados *de Visione, de Voluntate, de Auxiliis, de Spe, de Charitate*, y otras materias de esta línea. Para los de Vísperas, *de Essentiâ, de Atributis, de Trinitate, de Scientiâ Dei, de Gratiâ, Justificatione et Merito*, y también los tratados *de Angelis, de Peccatis*, y *de Eucharistiâ*, aunque sea del quarto; y se podrá permitir segun el curso de los tiempos, y lo que más conviniere al provecho de los estudiantes, el que el Cathedrático de Prima lea alguna de las materias de Vísperas, y el de Vísperas, alguna de las dichas de Prima; y en quanto á los Lullianos y Escotistas, *que lean aquellos sobre los Sentenciarios del Beato Ramón, y estos sobre el Texto de su Doctor subtil Escoto:* encargamos se procuren conformar en quanto á escoger materias principales como las señaladas, para que con esso se puedan contravertir las questiones y averiguarse la verdad. Y ordenamos que los Cathedráticos Lullianos de Theología devan leer cada año el *Arte* del Beato Ramón Lull, y que se le passe por lectura de su obligación al que lo leyere, assí sea cathedrático de Escolástica como de Moral, con que no falten para cada año dos materias escolásticas, una de Moral y la del Arte alomenos de aquella oposición.

Item estatuímos y ordenamos que los Cathedráticos de Theología Moral devan leer las materias más principales del quarto Libro del Maestro de las Sentencias, como *de Sacramentis in genere, de Poenitentiâ, de Matrimonio, de Baptismo et Ordine, et de caeteris Sacramentis, de Legibus, de Contractibus*, y á más de estas materias tendrá obligación de leer todos los quadrienios el tratado *de Constientiâ*. Y el de Moral Lulliano se conformará con lo mismo, assí en la destinación de materias como en la obligación de leer el tratado *de Constientiâ* en su quadrienio.

Item estatuimos y ordenamos que el Cathedrático de Escritura deva leer todos los quadrienios *de Sensibus Sacrae Scripturae* añadiendo *ubi de sensu literari lo de Editionibus Bibliorum;* y sus materias podrá disponer con buen orden tratando las qüestiones más selectas con división *ab Adamo usque ad mortem Moisi, a Josue usque ad Machabeos inclusivé, de vitâ Christi Domini, de actis Apostolorum* y también algun tratado *super aliquem ex Epistolis canonicis.»* (Titol XXIII).

Y després s' ocupa seguidament de les *Lecturas de Cánones.*

Lo Patró de totes les escoles de l' Universitat, y no de la escola luliana solament, era tant sols lo Beat Ramón Llull, puix d' esta manera ho veyém en lo titol XXV, que tracta *de las Funciones eclesiásticas á que están obligados el Rector, Cathedráticos, Doctores, Estudiantes, y de más de la Universidad.*

Diu axís: Primeramente estatuímos y ordenamos que á los veinte y cinco de Enero todos los años se celebre la Fiesta del Beato Raymundo Lull, como lo ha acostumbrado el Estudio General, y que el día siguiente se haga un Aniversario por las almas de los Doctores, Cathedráticos y Estudiantes difuntos, y que en dichas funciones hayan de assistir todos los de la Universidad, para el mayor culto y devoción, á que los exortamos.

Item estatuimos y ordenamos que todos los de la Universidad ayan de comulgar en los días, es á saber, de la Concepción de Nuestra Señora, *el día de la Fiesta del Beato Raymundo Lull* y el de la Anunciación de Nuestra Señora; y que la Comunión se haga en la Capilla de la Universidad, á que mandamos á todos los Estudiantes y Bachilleres, que cursaren, no falten, y á los Doctores ecclesiásticos assistan para la administración del Sacramento de la Penitencia; á los Cathedráticos y Doctores seglares exortamos no falten, para el exemplo de los estudiantes, para que con esso unos y otros procuren juntar sus estudios con obras de virtud.»

Y en lo titol darrer, que es lo XXX, veyém que al rebrers la investidura dels Graus majors, en qualsevol de les Facultats, tothom venía obligat á fer certa caritat en diners, y bastant regular, pera 'l cult al Beat, Patró de la Universitat. A més de les preferencies dites de que gosavan los professors de la ciencia luliana, veyém en los estatuts y ordinacions que venim examinant, que ells entravan, y moltes vegades los altres no, en tot alló en que prenía una part notable y oficial la Universitat literaria, y en tots los organismes de que ella constava pera 'l seu bon régim y govern, y sempre després del Rector y avans de tots los demés. Axí veyém en lo titol I, que un dels catedrátichs de Teología Luliana formava part del *Concili particular* que, per lo bon govern, com diuhen los Estatuts, de la Universitat hi havía establert en aquesta; y que en lo sorteig dels Conciliaris hi tenían també 'ls lulians certes preferencies (titol IX).

Lo Titol XXVIII tot ell fa referencia á la custodia y conservació de les escriptures de la Universitat. «La conservación de esta Universidad, s' hi diu allí, pende en gran parte de la diligencia en conservar y guardar sus Privilegios, autos y demás escripturas. Por tanto estatuimos y ordenamos que en ella se forme su Arxivo con la más devida disposición, en el qual se tengan cerrados y guardados todos los Privilegios, Bulas, autos y demás escripturas tocantes á dicha Universidad, que mandamos se recojan, assí de los censos y demás derechos que le pertenezcan y en adelante consiguiere, y también los libros de la Universidad; el qual Arxivo *ordenamos esté cerrado con tres llaves, la una de las quales tenga en su poder el Rector de la Universidad, otra el Cathedrático de Prima de Theología Luliana* y otra el Secretario Notario de la Universidad; y quando suceda que el Rector haga ausencia de esta Universidad, entregará su llave al que tenga sus vezes, para que la guarde; y si el Cathedrático Primario de Theología se huviere de ausentar, entregará la suya al Cathedrático Luliano de Vísperas; y en ausencia de estos, al otro de Vísperas Luliano por su orden.» *(Constituciones, Estatutos y Privilegios de la Universidad Luliana del Reyno de Mallorca.*—En la Emprenta de Melchior Guasp, Impresor de la Universidad y Reyno de Mallorca, año 1698).

Aquestes Constitucions del Arquebisbe Bisbe de Mallorca D. Pere de Alagon varen ser examinades, aprobades y alabades pel rey Carles II d' Espanya als 16 d' Octubre del any 1697.

MOSSEN SALVADOR BOVÉ.

Martorell, 1900.

A LA ASSUMPCIÓ DE LA VERGE

Cántich de les Filles de María en la erecció del Quart Misteri de Gloria en lo Rosari monumental de Montserrat.

Vos crida á la Gloria
Jesús amorós;
A cantar victoria
Pujaunos ab Vos.

Avuy nos guiáu, oh Mare,
cap á aquexa serra
d' hon Vos sou l' estel;
perque á l' altura seguintvos,
sortím de la terra
per pujar al cel.

María 'ns demana lliris
lliris de puresa,
roses del amor;
la doncella que 'ls hi dona
del món ben despresa
li roba ¡ay! lo cor.

María, Mare amorosa,
guiáu nostres passos
de día y de nit,
ja que som les vostres Filles
trayeunos dels llassos
del mal esperit.

Pujém, Filles de María,
nostra Mare 'ns crida
desde Montserrat;
allí 'ns espera per darnos
lo past de la vida
de son Fill amat.

JACINTO VERDAGUER, PVRE.

TOROS

Forsosament ha d' esser la manifestació més evident d' una malaltía moral que de temps llunyá ve sofrint la societat espanyola, axó d' aplegarse tanta munió de gent, grans y petits, richs y pobres, dones y hómens, joves y vells, sabis é ignorants, y com esperitada satisferse en los incidents d' una lluyta que ha de sostenir un animal abans que 'l maten.

Aquella multitut que acut á les places de toros desitjosa de sentir fortes sensacions, apenes ha comensat la gran festassa, sens que se 'n adoni comensa á bategarli lo cor ab gran violencia, se sent enterbolida de cap y parla un llenguatge que no usa cap persona que estiga en son cabal judici y 's tinga per culta. Y aqueix modo de parlar que 's distingeix per lo indecorós y desvergonyit, es la prova més evident de la tal enfermetat moral de que parlavam, puix una llengua bruta may es indici d' un ventrell sá. Y quan en aqueix mal hi tenen que veure lo cor y lo cap, prova es que revesteix carácters verament alarmants. No hi ha dupte que la tal malaltía es tan antiga que casi 's podría reputar com á crónica. Y axó tant si, com volen alguns, fou originada d' aquells espectacles sagnants que s' efectuavan en aquells coliseus molt més monumentals y grandiosos que les actuals places de toros, que eren los escenaris hon se celebravan aquelles grans festasses de la imperial Roma decadent, com s' hi comensá en aquelles lluytes públiques en les que 'ls grans senyors per entreteniment probavan quí era d' ells lo més fort y destre en lo maneig de les armes, en aquells díes en que la gran majoría d' ells ab prou feynes si sabía les beceroles.

No es suficient pera abonar les *corrides* de toros lo buscárlashi un noble origen volguent que 'l Cid, lo primer héroe de la reconquesta d' Espanya fos lo primer matador de toros y que 'ls grans capitans d' aquella llarga epopeyà á imitació d' aquell gran vencedor dels moros fossen també torejadors. Puix ab axó ni 's prova la bondat de la que s' ha anomenat *fiesta nacional*, ni amaga son decandiment notori, desde 'l moment que l' art de torejar no está avuy en mans de Pere Nunyos, Manrichs de Lara, ni Franciscos Pizarros; que no son duchs de Medina Sidonia, ni marquesos de Mondejar y Camarasa, comtes de Tendilla, de Rivadavia ó de Villamedina, ni finalment nobles com los Suazo y Pueyo los qui l' exercexen.

No vol dir axó que l' entreteniment d' aquells toreros antichs al passar á esser una professió pera los moderns haja perdut en dignació, puix hi ha que tenir en compte que aquella Isabel la Católica, á qui un escriptor dels nostres temps ha anomenat la reyna de més talent y de més cor de entre les d' Espanya, la vegada que assistí á una *corrida* tan disgustada sortí de la plaça hon se feya, que fins repugnancia li causavan los espectadors, que mirant á un cantó y altre li semblava estrany que aquells fossen espanyols. Y de la repugnancia que va causarli la diversió n' hi ha testimoni en una carta que desde Barcelona va enviar á son confés lo P. Fernan de Talavera, dihent: *De los toros... luego allí propuse con toda determinación, de nunca verlos en toda mi vida, ni ser en que se corran.* Lo que sí podríam dir, que haventse anant acostumant la vista en contemplar aytal espectacle, 'ls sentits n' han valgut tant de menys, que avuy ja no s' escriu, per més que algun dels de la *quadrilla* per efecte de alguna banyada vaja enlayre, lo que consigna una crónica referintse á aquelles *justas* y *corridas* celebradas á Medina del Campo en 1418, al veure la gran ferida que s' havía fet al cap D. Alvar de Luna: *brotó en abundancia la sangre, tiñó los paramentos y sobrevestas y trenzaderas de oro que le habia enviado su amiga: que las dueñas y doncellas comenzaron á hacer el mayor llanto del mundo.*

¡Y com cambien los temps! Lo toro, aquella bestia que en los temps antichs era considerada com una divinitat á Egipte; que en les riberes del Nil tenía son temple en hermosíssims y ben cultivats prats, ab son altar y ab sa menjadora daurada, que no li mancavan sacerdots que cuydessen de son culte y que quan entrava á ciutat enjoyat ab garlandes de flors, era rebut per tothom ab lo mes gran entussiasme, triomfalment passejat per carrers y places y obgecte de les mes explendents festasses; d' aquell

animal per qui encunyaren medalles los egiptians y los de Persia feren altre tant tenintlo per procreador de les plantes, dels animals y dels homens y per aqueix motiu lo representaren en la figura d' un toro-home, es are l' idol d' un poble que en les manifestacions que fa en les festes que li dedica, ningú podrá endevinar si son de estima ó d' aversió, puix que ab igual entussiasme saluda sa impetuosa sortida á la plaça empaytant á tothom qui trova, com celebra ab delirants aclamacions sa mort per la certera punxada del estoch; es lo motiu pera la festa més moguda y rumbosa d' un poble que per veurer sa bravura, no te repugnancia en que germans seus exposin tan miserablement sa vida, que de son sacrifici cap resultat beneficiós moral ni material ne pot traurer, á no esser lograr un concepte tan baix com lo que 's deduhí aleshores que, trobantse á la vegada malalts de mort un torero y un gran patrici qui sapigué dir un día «La meva nació prefereix tenir honra sens barcos, que no barcos sens honra,» molt va preocuparse per la salut del primer y mirá ab indiferencia lo curs de la malaltía del segon y son devallament al sepulcre.

Ara fa pochs díes en aquesta ciutat s' ha inaugurat una segona plaça de toros. Los matexos que la han axecada se n' han donat vergonya, puix en lloch d' anomenarla ab lo nom antich de totes ses similars l' han volguda desfigurar donantli lo pretenciós nom d' *Arenas de Barcelona*. Y are tenim dues places de toros, sens dupte perque no quedás sens cumplimentars en aqueix particular la lley de que de tot n' havém de tenir més d' un exemplar. Edificada en la Gran-Vía, ha de resultar forsosament una sucursal de la Universitat, puix no pot dexar de esser lo lloch apropiat y preferit de tots los alumnes y dexebles desaplicats d' aquelles aules. Puix ó molt nos equivoquém, ó be tot aquell qui sía ver aymador de la ciencia, no pot esser pas entussiasta dels toros. En la antiga plaça fa sexanta cinch anys s' iniciá aquella revolució que llumená la ciutat ab lo foch dels convents que eren com qui diu los únichs centres aleshores d' ilustració, ab ses biblioteques públiques ó casi públiques, ab sos tresors artístichs, mancada com estava de cátedres universitaries y d' ensenyances oficials.

Los qui han axecat la nova no han d' esser barcelonins ni poden serho, puix tots los bons fills tenen molt compte en desacreditar á sa mare. Y la ciutat que entre altres coses en que ha portat la iniciativa, té á honrar l' haver sigut la primera en crear premis á la virtut, y la primera que ha acullit ab entussiasme més constant la restauració dels antichs Jochs Florals, no pot ser la ciutat entussiasta de les *corrides* de toros com sembla podría significar l' havernhi dues.

Se cita que un poeta llatí, en un poema famós dirigeix la paraula al sol, y li demana que vaja voltant per mirar les festes populars de totes les nacions per veure si en cap altra part trobará que se sacrifiquin als Deus tants toros com á Roma. ¿Després de dinou segles de Cristianisme es rahó de que encare puga ferse semblant invitació?

RAMON N. COMAS.

CANT EPITALAMICH

(En les noces de Na Joana Miralles Farrán ab En Joseph Bosch Ximenis.)

Grogueja la ginesta,
vestint arreu de festa
los alterosos cims;
la font remorejanta
desperta escumejanta
los no ullejats abims.

La alfábrega florida,
la verda sajulida
lo espay omplen de olor;
los arbossers rossejan,
los tarongers blanquejan:
¡tot es vida y amor!

«¡Amor!» canta la alosa,
«¡Amor!» respón la rosa
del lliri al dolç «Jo am';»
«¡Amor!» diu l' au que passa,
«¡Amor!» la eura que enllassa
lo roure ab son fullam.

Lo amor que vivifica,
lo amor que santifica,
també ha arrancat un *¡sí!*,
dintre payral capella,
á virginal donzella,
á enamorat fadrí.

Groguejada ginesta,
d' enveja, no de festa,
en lo cimal del mont:
¡enveja, pobrissona,
la nupcial corona
que t' engarlanda 'l front!

Les aus de les altures,
les flors de les planures,
de aquexa afrau les deus,
tot quant alene ó ami,
al meu epitalami
unexi avuy los seus.

¡Oh tendra desposada,
que vostra unió sagrada
perdure lo Senyor!
¡Qu' Ell mare á ser t' ensenye,
y del espós t' estrenye,
fins á morir, al cor!

LLUIS C. VIADA Y LLUCH.

Santa María de Vallvidrera, vigilia de Sant Joan de 1900.

IMPRESIONS LITERARIES

AB MOTIU D' UNA NOVA EDICIÓ DE «L' ATLÁNTIDA»

I

Justin Pépratx, l' entussiasta poeta rossellonés y digníssim component del noble esbart d' escriptors que conservan en l' Estat més propagandista y modernisat d' Europa lo foch sagrat del Avior, acaba de publicar la edició sexta de sa traducció en vers francés de nostre magistral poema L' ATLÁNTIDA.

Pecaríam d' ingrats, si ab aytal motiu no saludessim de nou al poble que, junt ab Provensa, te de ja fa molts segles entaulades íntimes relacions ab Catalunya, y en lo qual los catalans vivim en esperit. Saludém al Rosselló, del qual Catalunya conservá, com en arca santa, durant son captiveri la parla y les costums, y que, en correspondencia justa, quan arrivá lo moment solempne del despertar dels organismes polítichs y entonaren los pobles forts son cant de llivertat, y la monarquía nobiliaria y regular se mantení exercint son poder sobre qualques regions desgraciades, fou per la patria nostra missatjer que publicá als pobles redempts, que propia de raça viril era nostra veu y digna nostra parla d' ésser escoltada en l' universal cenacle... Y pel Rosselló, com també per la Provensa, entrarem aleshores los catalans á Europa, ab tota la riquesa literaria del Passat y del Renaxement.

No som aymants de consignar en nostres escrits frases sibilines, mes síans permés avuy escriurer que Catalunya, Provensa y Rosselló, forman una d' aquelles agrupacions históriques que tenen marcada instauració en l' Esdevenir.

Y complert, encare que pobrement, lo dever de cortesía, entrém al estudi de L' ATLÁNTIDA, d' aquest poema inspiradíssim, que, com veurém en el curs del present trevall, s' ha considerat l' obra monumental de la literatura catalana, per propis y estranys, y obtingut per nostre modestíssim Mossen Jacinto Verdaguer lo sufragi general de la Crítica.

Compendrá aquest estudi los següents punts: Edicions y traduccions—Trevalls notables sobre L' ATLÁNTIDA.—Génesis del poema.—Poesía épica.—Epopeya.—Epopeyas índica y grega.—La Divina Comedia.—Lo Paradís Perdut. La Enéida.—L' Henriada.—La Mesiada.—La Creación del Mundo.—La Cayguda d' un Angel.—La Crítica.—Curiositats.

LES EDICIONS Y TRADUCCIONS

Premiada L' ATLÁNTIDA en los Jochs Florals de 1877, vegé la llum en lo tomo corresponent de la Colecció que desde l' any 1859, época de sa instauració, publica lo Consistori.

En lo mateix any fou traduhida y publicada en castellá per don Joseph M.ª Despujol. (Imprempta de D. Joan Oliveres.)

En 1878 la publicá de folletí *L' Aureneta*, de Buenos-Ayres, y més tart se publicá formant un volúm. (Imprempta de Puigventós y Aleu.)

En 1878 també don Melcior de Palau feu la traducció en prosa castellana, la qual serví pera fer la primera edició *oficial*. En aqusta edició hi fou afegit lo «Chor d' Illes gregues.» (Imprempta Giró.)

En 1883 don Francisco Diaz Carmona, publicá en la revista *Ciencia Cristiana*, una notable traducció en vers castellá, que en 1884 fou impresa en volúm á Madrid. (Tipografía Gutennberg.)

En 1884 fou editada L' ATLÁNTIDA á París, després de publicada pel traductor don Albert Sanvine en *Le Midi literaire*, l' any 1881.

D' aquesta edició se 'n feu un tiratge de deu exemplars en paper japonés, vint exemplars en paper xino, trenta exemplars en paper holandés y cinqcents cinquanta exemplars en paper ordinari.

Després se feu l' edició reduhida.

En 1884 se publicá á Montpellier la primera edició de la versió feta per don Justin Pépratx, reimpresa en 1887. (París, libraire Hachette & C.ie) ab lo retrato del autor, original de Gaston Vuillier, y una biografía del autor del poema, deguda á la ploma de Mossen Jaume Collell. Aquesta edició ha sigut reproduhida en 1890, 92, 94 y 900.

En 1885 s' imprimí en la tipografía «Forzaní,« de Roma, la traducció italiana de Luigi Suñer, publicada avans de folletí (1884) en *La Fanfulla della Domenica*.

En 1891 se publicá la traducció bohema impresa á Praga, original de Jaroslau Urchlchy. (Atlantis, ATLÁNTIDA.)

En 1891 se publicá l' edició provensal de la traducció feta per Joan Monné, impresa á Montpellier. (Imprempta centralo dou Miejour.)

La poetisa alemanya Clara Commer, qu' ara está imprimint la seva traducció del «Somni de Sant Joan,» y que ja en 1891 y ab lo títol de «Catalanische hieder,» publicá á Munster la versió de 16 poesíes místiques del mateix autor, estampá á Friburg, en la casa Herder y en l' any 1897 una traducció en vers alemany de L' ATLÁNTIDA.

En 1896 se 'n feu altra edició *oficial* á Barcelona (Imprempta Giró,) ab la determinació de setena catalana.

Se saben tres traduccions inédites, una en prosa castellana de don Joseph Majarrés, altra en vers francés, de don Marius Cognat, y altra en llengua d' oc, d' Arnavielle. D' aquesta traducció última s' han publicat alguns fragments á Montpellier. Te la particularitat de seguir en composició métrica al original. La seua traducció del «Incendi dels Pyrineus,) se troba en *La Cigala d' Or*, (15 Novembre 1892.)

Lo princep William Bonaparte Wisse, morí sens acabar una traducció.

Don Gayetá Vidal y Valenciano, també morí dexantne una de comensada en prosa castellana.

L' alemany Fäber tenía comensada una traducció alemanya.

Lo Pare Baumgartner, de la C. J., ha publicat en la revista alemanya *Stimmen Aus, María Laach*, la traducció del cant IV del poema, publicat en *La Semana Popular*, traduhit al castellá, per don Gervasi d' Artíñano.

Rodolphe Bonet, advocat de Perpinyá, ha traduhit en vers francés la «Introducció.»

Don Joseph María Catalán, doná á la estampa una traducció en vers castellá de la «Balada de Mallorca,» en *El Mataronés*, y del «Somni d' Isa-

bel,» en lo *Butlletí de la Joventut Católica*, de Barcelona.

Lo Rvnt. Don Joseph Cassadessús, tenía comensada una traducció en vers castellá lliure.

Guiton Falamel, tenía comensada una traducció en vers francés.

Tolra de Bordas ha publicat traduhits en prosa francesa molts fragments del poema.

Fournier ha traduhit ab lo nom de «La Cruche Casée,» la «Balada de Mallorca.» Don Melcior de Palau, publicá en lo setmanari *Barcelonv Cómica*, la traducció castellana en vers de la «Introducció,» (1895.)

En la época de més tribulacions pera nostre estimadíssim poeta, que coincidían ab l' axecament de Grecia contra los turchs, fet tan recordat á Catalunya, Mistral publicá en la revista *L' Ayoli*, una hermosa traducció provensana del Cant VII del poema «Chor d' Illes Gregues,» que fou rèimprés junt ab l' original en lo setmanari catalá *L' Atlántida*, (números 25 y 26.)

Aquestes son les principals edicions y traduccions de L' ATLÁNTIDA.

TREBALLS NOTABLES

Una épopée catalane au XIX siécle. L' ATLÁNTIDA, per Mgr. Joseph Tolra de Bordas, fascicle de 132 planas, imprés l' any 1881 á París. (Maisonneuve, 25, quai Voltaire) de quin treball ne tenía comensada una traducció al castellá D. Ramon D. Perés.

Cornut, estudi sobre totes les obres de Mossen Jacinto Verdaguer (volum III de la revista *Études Religieuses.)*

Stéphen Liegeard (au caprice de la Plume, 1884).

Alfred Bougeault. (Tolouse. 1883, estudi del trevall de Tolra).

Díaz de Carmona. Estudio de LA ATLÁNTIDA, imprés junt ab la traducció, 1884. (Madrid, Tipografía Gutennberg.)

Albert Savine. (Prólech de l' edició de París).

P. Baumgartner. (Revista Stimmen Aus María Laach) reproduhit en *La Semana Popular Ilustrada.*

Don Cárles Mendoza, publicá en *La Ilustración Ibérica* un estudi.

Don Joan Sardá, un article, publicat en les revistes de (9 Maig 1877) *La Mañana* y en *La Academia.*

Don Marcelino Menéndez Pelayo, un article en lo *Fénix*, 1879.

Don Joan Fastenrath, en sos «Catalanische Trobadours der Gegenwart.»

Comte de Puymaigre. (Polybiblion 77-78).

Athenæum, de Londres, (28 Desembre 1878) y *Revue générale*, de Bruselas. (Novembre de 1877).

Reverent P. Martinow, Jesuita rus.

Manel de la Revilla. (Liceo, 1879).

Francisco Ricmar. *(Ilustración Popular Económica*, Valencia, 1878.)

J. Sardá y Salvany. *(Revista Popular*, 25 Novembre 1878.)

Johan Monserrat y Archs. *(Ilustració Catalana*, Maig 1882.)

Adolphe Racot. *(Le Figaro*, Abril 1883.)

Charles Legrand. (Article biográfich «Revue du Monde Catolique,» Mars 1884.)

R. D. P. *(Avenç*, Abril de 1884.)

Léon Bloy. *(Le Chat Noir*, Maig 1884, ab lo epigraf: «Le dernier Enfant d' Homère.»)

Charles Buet. *(La Revue Critique*, Juliol, 1884.)

Joseph Roux. *(Journal de la Córrege.)*

Louis Tridon *(Lutéce*, Novembre 1884.)

La Llumanera, periódich catalá que 's publicava á New-York, obrí un concurs pera premiar á la més artística alegoría del poema.

Lo distingit metje de Sant Genís de Vilassar, don Francisco Camp, ha compost un bonich volúm de dibuxos inspirats en L' ATLÁNTIDA. En fi, fora cosa de may acabar si 'ns proposessim seguir la llista de estudis, articles, comentaris, ilustracions, dibuxos, periódichs y articles que fan referencia al poema monumental de nostra literatura.

No podém per axó dexar de apuntar, que lo notable dibuxant don J. Serra y Paussas, publicá en *La Ilustración Ibérica*, hermoses lámines, inspirades en los passatjes culminants del poema que 'ns ocupa, les quals podrían aprofitarse pera una edició monumental del mateix.

BERNAD Y DURAND.

TRISTOR

Quina tarde! Una pluja menuda y freda cau demunt dels carrers, l' astre del día no lluheix ni dona aquella calor que tant alegra: estich sol, complertament sol en lo meu quartet humil; reclinat ab negligencia en una butaca, sento ab cert plaher melancólich la monótona remor de la pluja que bat contra 'ls crestalls del balcó entreobert. La tarde mor, un ayret fresquívol dona en ma cara de ple, desenboyrant mon esperit y transportantme á regions mes enlayrades, mes ideals. Ab prou feynes s' hi veu... la llum dels fanals completa aquell quadro trist; de sopte les alegres y xillones notes de un piano desafinat fereix lo meu ohido; després s' apaga 'l soroll; axís es la vida, tot passa, s' allunya, y per fi mor... Ja es de nit: se sent tancar un balcó, hi miro, y á través dels vidres y favorescut per la llum de un quinqué, veig uns nens que corren y riuhen; ¡angelets! ells me recordan als meus germanets: ¿qué deuhen fer ara?; y mos pares? pobres vellets! de segur que pensan en mí com jo en ells... un dols ensopiment s' apodera de mí, ma vista fixa en la casa de aquelles criatures, se fa més pesada cada volta... la llum de aquella habitació sembla que 's va apagant per moments, quasi no veig als nens... les meves parpelles se tancan y la son me sorprèn en aquella seráfica actitut... Quina tarde més trista!

AURELI NAVARRO.

CRÓNICA

AVÍS.—En lo primer número de cada mes, á comptar del vinent, donarém á nostres lectors noticia de les publicacions més importants estrangeres y regionals.

—Dimecres varen marxar á Madrid, los individuus que forman la Junta Permanent de la «Unió Catalanista». A la estació foren despedits per un bon número de companys de causa. Complert son comés, avuy arrivarán á nostra ciutat.

—Satisfet pot estar nostre Orfeó Catalá de la excursió que aquesta setmana ha fet á Vich pera pendre part en les festes que s' hi han celebrat en honor de Sant Miquel dels Sants, patró d' aquella ciutat.

En la estació foren rebuts per representacions del Ajuntament y de totes les associacions vigatanes que acompanyats del poble anaren á donarlos la benvinguda als crits de ¡visca Catalunya y visca l' Orfeó!

Molts esforsos hagué de fer l' Orfeó pera obrirse pas entre la gentada y poder arribar al entarimat del devant de la Casa de la Vila hon los esperava l' Arcalda ab tot l' Ajuntament, l' autoritat militar y altres distingides persones. Les tres seccions del Orfeó entonaren lo *Cant de la Senyera* y la secció d' hómens *Los xiquets de Valls*, essent tots ovacionats. Acte seguit pujaren á la Casa de la Vila hon foren rebuts en l' antiga sala del Concell per les autoritats; l' Arcalde 'ls doná la benvinguda en nom de la ciutat y després de fer grans elogis del Orfeó, per la trascendencia de la seva obra, colocá una artística corbata á la Senyera, que 's depositá en lo magnífich saló del Consistori.

A les set del vespre del dijous retorná l' Orfeó á nostra ciutat, contentíssim de les distincions y obsequis que reberen dels vigatans.

—Los periódichs de Reus publican la protesta que en la sessió que aquell Ajuntament celebra lo dimecres presidida pel Govenador civil de Tarragona, presentaren tots los regidors contra 'l nombrament del procurador senyor Muñoa pera Alcalde d' aquella ciutat.

Després d' explicar los acorts presos per tots los regidors, inclos lo senyor Muñoa, en les sessions de 12 y 16 de Maig, referents á haver escoltat les esplicacions del Alcalde suspés, senyor Font de Rubinat, y 'l compromís de que cap d' ells acceptés l' Alcaldía si aquest fos destituhit, diu la protesta:

«Per últim, l' Iltre senyor Governador de la provincia doná possessió de l' Alcaldía d' aquesta ciutat al senyor Muñoa, lo día 2 del actual.

En vista dels antecedents exposats, tenint en compte la conducta irregular del senyor Muñoa, que acusa una grave falta de companyerisme, y per exigirho imperiosament lo decoro y la dignitat de la Corporació municipal, los regidors que suscriuhen proposan l' adopció ab caracter executiu dels següents acorts:

Primer. Haver vist ab gran desagrado l' acceptació per part del Sr. Muñoa del nombrament d' Alcalde de R. O. fet pel Govern á son favor.

Segón. Protestar del mateix nombrament y del consegüent acte de pendre possessió, mentres no consti que ha recaygut resolució definitiva en l' expedient de separació que s' instruheix en virtut de lo que 'estableix l' article 189 de la Lley municipal.

Tercer. Resevarse l' Ajuntament tota llibertat d' acció, procurant harmonisar sa dignitat y son decoro, que son los de la inmensa majoría del cos electoral, ab los interessos y les conveniencies d' aquesta ciutat.

Quart. Axecar la sessió, com mostra d' aquell sentiment de desagrado, si la presidís lo senyor Muñoa, després d' aprovada aquesta proposició.

Casas Consistorials 4 de juliol de 1900.»

(Seguexen les firmes de tots els regidors.)

—Avuy, á dos quars de quatre de la tarde, nostre amich y poeta guillé en Antoni Busquets y Punset, llegirá son idili poemátich *Amors á montanya* en «Los Montanyenchs», Escudellers Blanchs, 8, 1.er

—Hem rebut lo primer número de *La Calandria*, setmanari que, segons esplica en sos propósits, se proposa especialment publicar trevalls de autors novells, mentres no tingan més faltes que les literaries.

A fi de estimularlos ofereix sis premis pera ser adjudicats á altres tants treavlls que demana.

—La vigilia de Sant Pere la Real Academia de Ciencies y Arts celebrá la vetllada necrológica en honor del académich y malaguanyat crítich D. Francisco Miquel y Badía, assistinthi representants de la diputació, Ajuntament, senyor Bisbe, Rector de la Universitat, Escola de Belles Arts, Academies oficials y altres corporacions.

—Lo Rvnt. Mossen Joseph Más, prevere, dimecres passat prengué possessió del Benefici que ha obtingut per oposició en la Catedral d' aquesta ciutat, que va anexe á la ajudantía del Arxiu Capitular. Se tenen fundades esperances de que 'l nou subarxiver de nostra Seu, com á molt conexedor del gran valor que te l' Arxiu que anirá á son cárrech, procurará donar á conexer les riqueses que atresora 'l dipósit diplomátich més important d' aquesta diócessis, y continuará 'l travall d' ordenació y classificació de documents que iniciá 'l sabi P. Caresmar.

—Las Juntas de les seccions del Ateneu Barcelonés han quedat constituhides en la següent forma:

Secció de Literatura.—D. Pompeu Fabra, President: don Joaquim Cabot, Vis-president; D. Angel Aguiló, Secretari; D. Emili Tarré, Vis-secretari; D. Joseph M.ª Valls y Vicens, Revisor de comptes; D. Jaume Massó y Torrents, Vocal de la comissió de Biblioteca; D. Pelegrí Casades, vocal de la Directiva.

Secció d' Agricultura.—D. Joseph Baltá de Cela, President; D. Joaquim Tomasino, Vis-president; D. Hermenegild Demestre, Secretari; D. Eduart J. Nieto, Vis-secretari; D. Joan Ortelli, Revisor de comptes; D. Cassimir Brugués, Vocal de la comissió de Biblioteca; D. Joaquim Aguilera, vocal de la Directiva.

Secció de Ciencies Morals.—D. Joaquim Lluhí, President; D. Joseph Samsó, Vis-president; D. Joseph Roig y Buxeres, Secretari; D. Albert Aldrich, vis Secretari; D. Joseph Fluviá, Revisor de comptes; D. Guillém A. Tell, vocal de la comissió de Biblioteca; D. Jaume Carner, vocal de la Directiva.

Secció de Comers.—D. Sixto Quintana, President; don Joan Font y Milá, Vis-president; D. Alfons Arús, Secretari; D. Carlos Rovira, Vis secretari; don Lluis Estasen, Revisor de comptes; D. Gaspar Quintana, vocal de la Comissió de Biblioteca, D. Joseph M.ª Sabater, vocal de la Directiva.

Secció de Ciencies Exactes.—D. Joaquim Durán y Trinxería, President; D. Eduart Fontseré, Vis-president; don

Antoni Raventós, Secretari; D. B. Faig y Gelart, Vis-secretari; D. Rossendo Giol, Revisor de comptes; D. Joseph Tarruella, Vocal de la comissió de Biblioteca; D. Cristófol Fraginals, vocal de la Directiva.

Secció d' Industria—D. Joaquim Rivera, President; don Joseph Paluzie, Vis president, D. Joseph Galvany, Secretari; D. Hermenegild Prats, Vis-secrtari; D. Arthur Farrés, Revisor de comptes; D. Carles Llussá, Vocal de la comissió de Biblioteca; D. Joan Romaní y Puigdengolas, Vocal de la Directiva.

Secció de Belles Arts.—D. Adriá Casademunt, President; D. Joseph Tamburini, Vis-president; D. Antoni Millás, Secretari; D. Gaspar Homar, Vis-secretari; D. Joaquim Bonnin, Revisor de comptes; D. Joseph Font y Gumá, Vocal de la Directiva; D. Antoni Vila y Palmes, Vocal de la comissió de Biblioteca.

—Ab tota activitat s' está procedit á Arenys de Mar á la instalació del monument que 's dedica á la bona memoria del Doctor Catalá y Albosa, quina solempne inauguració, segons ja saben nostres llegidors, tindrá lloch demá.

EXTRANGER

AUSTRIA

Un decret imperial promulgat en virtut del párrafo catorze de la Constitució y disolt lo Parlament, autorisa al ministre financier d' Austria pera fer un empréstit de 50 millons de corones.

S' ha casat morganáticament á Reichstadt l' arxiduch Francisco Ferran ab la princesa Sofía Chotek.

BÉLGICA

El día sis d' Agost s' obrirá á Bruselas lo Congrés penitenciari internacional. Fransa, Russia, Alemanya, Inglaterra, Austria, Portugal, Suecia y Turquía, ja han nombrat delegats pera assistir á les sessions d' aquest Congrés.

S' ha inaugurat a Gand lo monument á la memoria dels soldats francesos morts en aquesta vila durant la guerra de 1870 á 71.

ESTATS-UNITS

Segueix preocupant l' incendi dels doks del Lloyd alemany del Nort. Les pérdues se fan pujar á 10 millons de francs.

FRANSA

Lo dilluns últim s' obrí á París lo Congrés internacional d' Agricultura, que celebrará les sessions en la gran sala del Palau del Congrés.

Presidí la sessió d' obertura lo Ministre de agricultura M. F. Dupuy, tenint á sos costats á M. F. Méline, president de la comissió organisadora y de la comissió internacional d' agricultura, y á M. Daranyi, Ministre d' agricultura, de Hungría.

Han arrivat á París pera visitar la Exposició los delegats de la Universitat de Barcelona, representada per los senyors Llanco, Lozano, Mundi, López, Sancho y Odon.

Fóren rebuts per M. Greard, vis-rector de l' Universitat de París.

L' entrada á la Exposició fou en lo diumenge últim de 358.242 persones.

FINLANDIA

S' ha remés al Emperador un missatge en lo qual se consigna, que lo Senat se nega á publicar lo rescripte imperial introduhint la llengua russa á Finlandia, fixant les condicions de la llibertat de reunió y certes formes comercials.

Los secretaris d' Estat per les finances, per lo comers y la industria, per la armada y per la agricultura, y set membres dels departaments de justicia y tribunal suprém han fet dimissió.

INGLATERRA

S' ha format en aquesta capital un comité per la defensa de l' independencia de les dos repúbliques sud-africanes. Lo manifest que ha redactat y publicat lo firman personalitats molt conegudes á Inglaterra, aytals com Robert Colenso, Harrison, president del comité positivista, Huwen, editor.

Lo Comité del Transwal á California, pressidit per F. Tarpey, ha celebrat nn meeting de protesta contra Inglaterra, per atentar tant violentment aquesta contra la llivertat de les dos repúbliques sud-africanes.

ITALIA

S' ha aprobat lo *Nou Reglament de la Cambra italiana.*

Crispi ha declarat que está d' acort ab lo princep Bismark respecte á la defensa dels drets d' Alemanya y Italia pera la protecció de les missions.

Ensemps ha declarat que lo triomf dels inglesos al sud del Africa, es necessari pera la civilisació y l' equilibri europeu.

¿Qué entendrá per civilisació, Crispi?

MARROCH

March Essagin, subgecte americá, ha sigut assessinat.

Anant á caball va trobar un relligiós del Marroch que li furtá la mula, disputaren, intervingué lo poble y l' americá fou cremat.

Lo ministre de Fransa ha fet conexer lo fet per correu especial al Cónsul general d' América.

XINA

Les coses de Xina van agravantse per moments. Les noves telegráfiques que 's reben de Shanghaï y Tché-Fou, no son tranquilisadores.

S' anuncia com á cert lo assessinat del ministre de Alemanya. Los altres ministres, segons comunicacions del general Yung-Lu, continuavan lo día 26 bons y salvats, peró era desesperada la seva situació.

La impresió produhida per la mort del ministre á Xina, es viva y forta. La majoría dels periódichs alemanys demanan l' establiment d' una política que privi ¿consemblants espectacles.

Les tropes aliades de Petchili, son les següents.

Russia..	117	oficials,	5.817	homens.
Japó.	119	»	3.709	»
Inglaterra. . . .	184	»	1.700	»
Alemanya. . . .	44	»	1.300	»
América.	20	»	329	»
Fransa.	17	»	387	»
Italia.	7	»	131	»
Austria.	12	»	127	»

Los espanyols no hi figuran, perque no 'n tenen de dir res dels xinos.

LLIBRES REBUTS

Felip IV.—Drama en tres actes y en prosa, arreglo á la escena catalana per en Joan Farell. Barcelona, administració de *Lo Teatro Católich.*

La Catalana—Imp. de J. Puigventós.—Dormitori St Francesch, 5.